HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ורבא אמר לך עד כאן. לא שמעת ליה לרבי יהודה דלא חייל כמר כוותה אלא דלא פטר ליה משום מין מתכוין דלאפסר ממתכוין לקור לדברי הכל ומשום שאין מיכוין כמתכוין לחומרא לאסור אבל לא מחייבת ליה כוותה למשוי שאין מיכוין כמתכוין לקולא כגון דלא לאפסר בשאין מתכוין שרי ושיבשי נמי רבי יהודה במתכוין דלא מחייב כוותה כלל הא לא שמעת ליה: **דהיכל גופהו** מאי למה ולילו חולך למרחוק מאד ברחוב שלפני הר הבית ומתוך שמתוך גדול היה ומחזיק בני אדם הרבה היה דורס אם מפני המהמה שאין לך בית המדרש מחזיק: **דלא לאפסר.** מלדרוס לרבים שלכות החג: **וקא מיכוין.** ליהנות מצל הקודש: **דלמזבו עשוי.** ואין הנאה לילו נאסרה דאין זה דרך הנאתו: **גו.** תרוסה שבעליה היורדת לבית קרי גו: **התומנין.** כשים בדק בחומת בית קדשי הקדשים: **יוזנו.** לשון הנאה כמזונות שמפיצע עלמו ממרחית גוי המלאכה ונהנה: **והא הכא דלא לאפסר.** שלא ירדו לתקן ואפילו הכי צריך לתת לתוכן בחיטות שלא יוכלו להסתכל בהנה ותנה דילמא מיכווני ליהנות ותסתור: **קול.** של כלי שיר שהן הקדש: **וריח.** הקטורת: **אין כהן משום מעילה.** לחולייתא הוא ואין בהם ממש וכיון דמלחולייתא שרו כי לא לאפסר כגון שכא שמא תמרחינהו רבנן שלא בעלמא הואי: **העומדים בפנים.** לשמש בלא לאפסר מלעמוד שם ותסתור להו להיות מתכוונים: **לאותן העומדים בחוץ.** דקאמר אין מעילה הא מיקוה ליכא אבל לעומדין בפנים אפילו מיקוה ליכא: **המפטם את הקטורת.** קטורת זה שהיה של ניבול: **אם להסלמד בה או למוסרה.** אחר פיטומה לניבול פטור מכרת אבל אם דעתו להשניע לוזרכו להריח בה ועשאה בסממנין הכתובים חייב כרת לכתיב (שמות ל) איש אשר יעשה כמוה להריח בה וכרת: **והמריח בה.** בקטורת של ניבול פטור מכרת ומחטאת אלא חייבה תורה אלא מפטם להריח: **אלא שמעל.** שנהנה מן הקודש ומיבא אשם מעילות: **קול ומראה.** אין בהם ממש ופטור לעולם: **וריח.** יש בו ממש בסממנין לפיכך חייב ודקא אמר רבי יהושע פטור לאחר שמעלה מתרחו במקדש קאמר למשוך דנעשית מצותו ואין לזרך גבוה עוד בה יאתה מכלל קדשי ה' וכרייתא במריח בה בניתו שנותן ממנה על הגחלים: **ממרחו.** עמוד עשנו: **מרומת הדשן.** בכל יום היה נוטל מלא מחתה ונותנה אלל המזבח והיה נבלעת במקומה כדכתיב והריח את הדשן וגו' [ויקרא ו] ותקורה בהנאה ומועלין בה כדכתיב ושמו אלל המזבח אלמא טעונה גניזה: **ובגדי כהונה.** מרבעה בגדי לבן שבהן גדול נכנס בהם לפני ולפנים ביום הכפורים לתקורין זוד להסתמד בהן כדכתיב והניחם שם: **הא ניחא לרבנן.** פלוגתייהו במסכת יומא (דף כד.): **כשיהין הם להן הדיוט.** כל הסנה שהן הן הבגדים הרלוין לשימוש הדיוט כתונת ומכנסים ומנטפת ואבנט: **עגלה ערופה.** כתיב שם [דכריס כא] דמסתמע שם תהא קבורתה: **אלא למ"ד מלמדין.** ר' יהודה במסכת סנהדרין בשלהי מרבע מיתות (סז:): **הלא מיעוטי כתיבי.** בהני למימרא דלא תיגמר מיניייהו ושמו לזה ולא לשאר כהן הערופה ולא דבר אחר: **הכניסה לרבקה.** עגלה ערופה. לבקה קופל"ח בלע"ז שקוסרין מרבע פרות בימה: **ודשה.** מבואה עם חברותיה: **כשיהיה.** שלא נתכוין לכך ולאו עבודה היא: **ואם נתכוין שתינק ודדוש פסולה וכהה לא תפשר.** שלא יכניסנה שתינק וכי מתכוין שתינק ודדוש פסולה: **אשר לא עובד בה מכל מקום.** לתע"ג דבעלמא לא מיתסר הכא לתקור: הא

שאני הימל דלתובו עשוי. פ"ה ואין הנאת אילו נאסרה שאין זה דרך הנאתו ול"ת והא לא כתיב מחילה ואפילו שלא כדרך הנאתו יהא מקור וי"ל דמעילה ילפינן מחטת חטת מתרומה ובתרומה כתיב מחילה[א] והא לאסר נפי' כל הלמים (ע"ז מח:) ליצב תחת מחזירה משום דאחזירה לגל עשויה והיא דרך הנאה ועוד דגבי ע"ז לא כתיב מחילה[ב]: **והא הכא דלא אפשר** וקמיבוין ואסור. ס"מ אבל לאוקמא כרבי שמעון לחילוצא לדרבי יהודה פליגי[ג]:

ותסברא והאמר רבי שמעון בן פזי קול **ומראה** וריח **אין בהן משום מעילה.** פ"ה וכיון דמלחולייתא שרי כי לא לאפסר אמאי מחרחו רבנן וקאמר לר"י הא בגריעה לליכא לאיקורא דלחולייתא[ד] ופליג רבא ואסר בלא לאפסר ומיכוון ומאי קא מוכיח אבני לרבא ור"ל דה"פ כיון דלא לאפסר אבני לרבא ור"ל אמאי לא מחרחו רבנן כהן משום מעילה[ה]: **לאותן** העומדים בחוץ. ליקא לאיקורא דלא שלא יקדשו עלמן לעזרה כדי להכיל יותר להא אמרינן (יומא דף לח:) לא היתה כלה לריכה להתנשא בירושלים מפני ריח הקטורת[ו]: **כתיב** הכא **ושמו וכתיב התם הערופה.** תימה לר"י אמאי לינטרין תרי מיעוטי נחד סגי ללהכי כתבינן דלא למילף מינייהו[ז] ור"ל דאי לא כתיב הלא חד מיעוטא לא הוה אלי למעוטי שלא מילתא דלא שמיע ליה אלא מדמי כל כך למיסר אבל מילתא דדמי למיסר לא להכי אינטרין תרוייהו:

הכניסה לרבקה. בתוספתא תני ליה גבי פרה:

הא

ורבא[א] אמר לך עד כאן לא קאמר ר' יהודה שאין מתכוין כמתכוין אלא לחומרא אבל מתכוין כשאין מתכוין לקולא לא אמר אביי מנא אמינא לה דתניא אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שהיה[ב] יושב בצילו של היכל ודורש כל היום כולו והא הכא דלא אפשר ומיכוין ושרי ורבא אמר שאני היכל דלתובו עשוי אמר רבא מנא אמינא לה[ג] (דתניא) לולין היו פתוחין בעליית בית קדשי הקדשים שבהן משלשלין את האומנים בתיבות כדי שלא יזונו עיניהם מבית קדשי הקדשים והא הכא דלא אפשר וקא מיכוין ואסור ותסברא[ד] והאמר ר' שמעון בן פזי א"ר יהושע בן לוי משום בר קפרא[ה] קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה אלא מעלה עשו בבית קדשי הקדשים איבא דאמרי אמר רבא מנא אמינא לה דתניא אמר ר' שמעון בן פזי אמר ר' יהושע בן לוי משום בר קפרא קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה מעילה הוא דליכא הא איסורא איכא מאי לאו לאותן העומדין בפנים דלא אפשר וקא מיכוין ואסור לא לאותן העומדין בחוץ גופא א"ר שמעון בן פזי אמר ריב"ל משום בר קפרא קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה והא תניא[ו] המפטם את הקטורת לריכה לציבור פטור או למוסרה להתלמד בה חייב והמריח בה פטור אלא שמעל אלא אמר רב פפא קול ומראה אין בהן משום מעילה לפי שאין בהן ממש[ז] וריח לאחר שתעלה תמרותו אין בו משום מעילה הואיל ונעשית מצותו למימרא דכל היכא דנעשית מצותו אין בו משום מעילה והרי תרומת הדשן דנעשית מצותה[ח] ויש בה משום מעילה דכתיב[ו] ושמו אצל המזבח[ז] שלא יפזר ושמו שלא יהנה משום דהוו תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין תרומת הדשן הא דאמרן בגדי כהונה דכתיב[ב] והניחם שם[ט] מלמד[י] שטעונין גניזה הניחא לרבנן דאמרי מלמד שטעונין גניזה אלא לר' דוסא[יא] דפליג עלייהו דאמר אבל ראויין הן לכהן הדיוט ומאי והניחם שם שלא ישתמש בהם ביום כפורים אחר מאי איכא למימר משום דהוו תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובין הבאין כאחד[ט] וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין הניחא למ"ד אין מלמדין אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר תרי מיעוטי כתיבי כתיב ושמו וכתיב[ג] הערופה ת"ש[ט] והכניסה לרבקה ודשה כשירה בשביל שתינק ותדוש פסולה והא הכא דלא אפשר וקא מיכוין וקתני פסולה שאני התם דכתיב[ד] אשר לא עובד בה מכל מקום אי הכי אפילו רישא נמי

לעזי רש"י

קופל"א. צמר.

מוסף תוספות

א. והוי כמו שכתוב במעילה אכילה. תוס' ר"פ.
ב. ואפי' שלא כדרך הנאה אסור. תוס' שלנן. ג. אלא דבעי לתרוצה אליבא דר"ע. מי' סר"ן. ד. לפי שהוא חופר כלאחר יד. שם. ה. אלמא דאפי' איסורא ליכא. תוס' ברמ"ש. ו. [ן]אונס הוא. שם.

רבינו חננאל

וסמיך אביי אהא דרבן יוחנן בן זכאי שהיה יושב ודורש כל היום כולו בצלו של היכל. ודחי רבא שאני התם דהיכל דלתוכו הוא עשוי, ואין קדושה בצלו. רבא אמר מהא דתנן במדות לולין היו פתוחין בעליות קדשי קדשים שבהן היו משלשלין האומנין בתיבות כדי שלא יזונו עיניהם מבית קדשי הקדשים, ש"מ דהנאה הבאה לו לאדם בעל כרחו אסור. ודחי אביי מעלה עשו דהא קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה. איבא דאמרי רבא הוה מסתייע מזה דהוה דאיק אין בהן משום מעילה הא איסורא איכא, מאי לאו באותם העומדים בפנים דלא אפשר, וכיון דמכווני אסיר. ודחינן לא לאותן העומדים בחוץ דאפשר שלא יעמדו ולפיכך מעילה ליכא איסורא איכא. ואיני דריח אין בו מעילה, והתנינן המפטם את הקטרת להתלמד בה, למוסרה לצבור פטור. להריח בה חייב, המריח פטור אלא שמעל. ושנינן האי דתני ריח אין בו מעילה, לאחר שתעלה תמרתו היא שנייה, מאי טעמא דהא אתעבידא מצוותה, והא דתני המריח פטור אלא שמעל בדלא אתעבידא מצוותה. איני והרי תרומת הדשן דאתעבידא מצוותה ומועלין בה. ושנינן משום דכתיב בתרומת הדשן

1. וְלִבֵּשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ו ג
2. וּבָא אַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת בִּגְדֵי הַבַּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם:
ויקרא טז כג
3. וְכֹל זְקֵנֵי הָעִיר הַהִוא הַקְּרֹבִים אֶל הֶחָלָל יִרְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל הָעֶגְלָה הָעֲרוּפָה בַּנָּחַל:
דברים כא ו
4. וְהָיְתָה הָעִיר הַקְּרֹבָה אֶל הֶחָלָל וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא עֶגְלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא עֻבַּד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מָשְׁכָה בְּעֹל:
דברים כא ג

הגהות הב"ח

(א) גמ' דתנן עלייהו ואמר מחל:

גליון הש"ס

תום' ד"ה שאני. חבא חבא מתרומה. עי' שלנת מריש סי' עו ומוס' ר"פ כל הלמים ד"ה יומתו:

מוסף רש"י

קול. הנהנה מקול הכנורות ונגנים של כלי שרת, ומראה. הנהנה ממראה יפה של היכל, וריח. הקטורת (כריתות ו.). הואיל ונעשית מצוותו. אין מועלין בו מין לוית היה אוכן קדשי ה' לא קיבון היה קדשי ה' ובמעילה כתיב (ויקרא ה) ומחטא בשגגה מקדשי ה' (יומא כ.). והרי תרומת הדשן. כל בקר תורם מלבן המזבח מלא מחתה ונותנו בלדי המזבח, לדכתיב שם במקומה, לדכתיב והריח את הדשן אשר תאכל האש וגו' ושמו אלל המזבח, מלמד שטעון שימה וגניזה, מלמד שאין נהנה (חולין קיו. וכעי"ז זבחים מו.). ובגדי כהונה. מרבעה בגדי לבן שבהן גדול נכנס בהן לפני ולפנים ביום הכפורים וטעונין גניזה עולמית ואין הדיוט עובד בהן כל השנה ולא ס"ג ליום כפורים אחר, לדכתיב ופשט את בגדי הבד והניחם שם (חולין שם וכעי"ז זבחים שם). וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין. מלגלו כתיב אחד ונגמור כולהו מיניה (קדושין כד.). מלהכא כתיבי לאיתוי ולא ילפיה מהבהיא שמע מינה דוקא הני קאמר (פסחים מה.). והניחם שם. גבי בגדי יום הכפורים כתיב ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבאו אל הקדש והניחם שם (יומא יב.). ראוין הן לכהן הדיוט. כל השנה, שבהן הדיוט משמש בהן בתרבעה כלים (חולין שם). ועגלה ערופה. תע"ג שנעשית מלוותה לקוברה בהנאה, לדכתיב ועברו שם, שם תהא קבורתה (שם). הכניסה לרבקה ודשה. בעגלה ערופה קאי, דבקה קופל"ח בלע"ז, שמדבקים שלא בהנאות או לדרבעה בצואתיהן זו אלל זו ודשים הדישה (ב"מ ל.). כשירה. הואיל ולא נתכוין שתדוש (שם). בשביל שתינק ותדוש. שהיתה לתה לשה והכניס את הבן בשם שתינק ולא נתכוין שתדוש (שם).